

Spelen is kriebels in je buik

Klimstam~Durf is een moeilijk klimopgave

Al jaren verbaas ik me erover dat van de nieuw ontwikkelde speeltoestellen er maar weinig echte uitdagingen bieden: bij welk toestel voel je nu echt iets in je onderbuik? Naar aanleiding van het Attractiebesluit in 1997 moesten veel uitdagende toestellen weggehaald worden, en veelal was dat terecht. Gelukkig zijn er sindsdien wel enkele creatieve, uitdagende nieuwe toestellen ontwikkeld, naast de (familie)schommel, de hoge glijbaan en de kabelbaan. Toch blijkt dat zowel ouders als inkoopers vaak kiezen voor een laag toestel vanwege de prijs van de valdempende ondergrond, zeker sinds de maximaal toegestane valhoogte op gras 150 cm bedraagt.

Voor beide toestellen kwam de inspiratie tijdens een boswandeling. De Klimstam~Durf is gebaseerd op een kind dat op de rand van een relatief hoge boomstronk stond, net langs het water, en uitriep: 'Wauw, kijk pap, dit is gaaf hoog.' Voor de Durf~Al raakte ik geïnspireerd door de emoties op de gezichtjes van de kinderen die aarzelend en schuifelend op een omgewaaide boom naar boven klauterden. Ate Zijstra van Stedon

reageerde onmiddellijk enthousiast: 'De eenvoud is de kracht ervan. Een dergelijk toestel kunnen we eenvoudig en zeer betaalbaar maken en de ontwikkelingskosten komen uit ons potje voor productinnovatie.' Daarnaast is het materiaal stevig, vandalismebestendig, duurzaam herbruikbaar, onderhoudsarm en heeft het een lange levensduur. Verder is het eenvoudig verplaatsbaar indien de samenstelling van een wijk verandert.

Bij welk toestel voel je nu echt iets in je onderbuik

Bang dat kinderen botten zullen breken op deze toestellen, ben ik niet. Ik ga ervan uit dat er wel eens iets zal gebeuren: een gebroken arm of kneuzing mag ook gewoon binnen het Attractiebesluit. De Durf~Al en de Klimstam~Durf hebben zeer zichtbare risico's; je hoeft niet verder omhoog dan

Een oproep aan speeltoestelontwerpers en -kopers: leer kinderen omgaan met gevaar. Daarvoor moeten ook risico's aanwezig zijn. Het is de hoogste tijd voor wat meer uitdaging in speeltoestellen, vond Johan Oost van OBB speelruimtespecialisten. In 2014 ontwikkelde hij met Stedon het idee van een omgevallen boom tot de Durf~Al. Nu presenteert hij de Klimstam~Durf, een moeilijke klimopgave. Bij beide toestellen sta je op 3 meter boven de grond op een klein vlakje! En dat voel je in je buik.

Auteur: Johan Oost (OBB Speelruimtespecialisten)

je durft – en geloof me, dat voel je. Mijn angst is dat vaders zo nodig hun kindje erop moeten tillen, waardoor kinderen beroofd worden van de beleving dat ze zelf hun angst hebben overwonnen. Belangrijk is juist het ervaren van gevaar; het lichaam geeft zelf aan dat je iets aan het doen bent waar je niet aan toe bent. En de volgende keer durf je verder, net als bij een schommel, waarbij het kind harder en hoger gaat als het ouder is.

Maar mag het wel van de (nieuwe) normen?

Natuurlijk hebben de Durf~Al en de Klimstam~Durf het benodigde certificaat. Het is mogelijk toestellen van 3 meter hoog te maken, als je maar zorgt voor geschikte valdemping en nadenkt over bijvoorbeeld de toegankelijkheid, de weg terug en de locatie. Deze 'gevaarlijke' toestellen moeten wel in geschikt zand met voldoende laagdikte worden geplaatst. Omdat niet al het zand geschikt is, kan de potentiële koper geadviseerd worden en zo nodig kan een monster van het zand beoordeeld worden. Het gaat namelijk niet zozeer om de korrelgrootte, maar om de korrelvorm en de onderlinge verdeling van de korrelgrootte.

Ik wil benadrukken dat OBB geen leverancier of ontwerper van speeltoestellen wordt. Wij willen het beste onafhankelijke speelruimteadvies geven en daarbij past het leveren van speeltoestellen niet (evenmin als betaald krijgen voor het intekenen met speeltoestellen van een bepaalde leverancier). Gemeenten, speeltuinverenigingen en anderen die de Klimstam~Durf willen plaatsen, kunnen gratis het technisch constructiedossier krijgen, zodat ze gemakkelijk het benodigde certificaat bij het keurmerkinstituut kunnen aanvragen. Zelf heb ik 350 euro exclusief btw voor het certificaat betaald. Daarnaast adviseer ik over het maken van inkepingen (waar, hoe en hoeveel), om het moeilijk genoeg te houden.

Alle rechten en opbrengsten van de Durf~Al zijn kosteloos overgedragen aan Stedon.

Hernieuwde normen voor speeltoestellen 1176: 2017

Met de Klimstam~Durf en Durf~Al wil OBB ontwerpers juist uitdagen om de grenzen van de mogelijkheden op te zoeken. Als je de normen kent, kun je ze gebruiken in plaats van ze te beperken. Je moet niet boven de wet staan, maar boven de materie. Als je weet wat je wilt, ben je tot meer in staat. En wat niet kan, moet je ook echt niet willen. Frans Everaerts, van de Branchevereniging Spelen en Bewegen, Spereco en de Normcommissie, zei het zo tijdens het NEN-congres: 'De normen zijn er om veiligheid aan te tonen, niet onveiligheid.' Dat blijkt wellicht ook uit de inleiding bij de nieuwe normen NEN 1176:1-2017. Daarin staat letterlijk: 'Erkenning van de kenmerken van het kinderspel en de manier waarop kinderen zich ontwikkelen door te spelen op een speelplaats, houdt in dat kinderen moeten leren met risico's om te gaan, en dat kan leiden tot builen, blauwe plekken en in uitzonderlijke gevallen zelfs tot botbreuken.' Ik roep de ontwerpers en kopers van speeltoestellen dus op om te erkennen dat leren omgaan met gevaar niet lukt zonder de aanwezigheid van risico's.

En voor de ouders: til ze niet op!

Het valt mij vaak op dat ouders zo graag willen dat hun kind speelt op de manier die zij voorschrijven. Vaak zie je dat ouders kinderen op een speeltoestel tillen, ze soms letterlijk aan de hand door de klimstructuur leiden en vervolgens belonen, terwijl ze hulp hebben gehad bij het spelen. En waarom worden kinderen bij toestellen gezet die voor oudere kinderen zijn bedoeld? Laat ze toch lekker op toestellen voor hun eigen leeftijd spelen!

Mijn eigen kinderen zijn natuurlijk het slachtoffer van papa's visie op spelen. Nooit heb ik ze op een klimtoestel, glijbaan of iets dergelijks gezet. Voor mijn dochtertje van twee jaar betekende dat weleens dat ze niet achter haar iets grotere broer aan kon en dan begon te huilen. Op zo'n moment laat ik haar zien waar ze haar voeten kan neerzetten en zich kan vastgrijpen met haar handen. Dan kan ze het wel zelf. Als ze dan zelf op het toestel is geklommen, moet je haar trotse koppie eens zien, met een blik die zegt: kijk mij eens, dat heb ik toch maar mooi zelf gedaan.

Natuurlijk moet je een kind wel leren klimmen, door te wijzen waar het zich kan vasthouden en te zeggen dat het moet 'voelen met de voeten' als het weer naar beneden klimt. En inderdaad, dat levert wel eens 'gevaarlijke' situaties op, althans in de ogen van andere ouders. Ooit klom mijn dochter op een klimboog. Op het hoogste punt schoten haar voeten van de stangen en huilend hing ze aan haar armen twintig centimeter boven de grasmat. Op zulke momenten schiet ik niet gelijk naar voren om te helpen, en dan zie ik andere ouders verbaasd kijken: doet hij niets? Nee, maar ik vertel haar wel dat ze zich gewoon moet laten zakken en dan kan springen. En na een buiteling over de grond klimt ze zo snel als ze kan weer naar boven om zich, nu lachend, nog een paar keer van de klimboog te laten vallen.

Ik heb mijn beide kinderen op een speelse manier leren klimmen en merk dat ze nu overal op klauteren (mijn dochter is nu een enthousiaste wandbeklimmer). Toch nemen ze nooit risico's die ze niet aankunnen of -durven. Het is dan ook mijn ervaring en overtuiging dat ze veiliger spelen dan de kinderen die alleen aan de hand van de glijbaan mogen (of moeten?).

Johan Oost bovenop de Klimstam

Maar je laat je kind toch niet huilen? Zelf hoor ik liever één keer gehuil aan omdat mijn kinderen schrammen of bulten oplopen, dan tien keer gejammer omdat ze niet mogen spelen en dus ook niets leren.

Misschien moeten ouders ook weer leren spelen, en ervaren dat spelen ontdekken mag zijn, dat het kind mag leren dat het de vorige keer nog niet het trappetje op durfde en nu wel, dat huilen ook een teken van onmacht is, en het een gevoel van macht geeft als je zelf omhoog kunt klimmen. Ouders moeten begrijpen dat voor spelen ruimte nodig is, zowel letterlijk als figuurlijk, dat spelen leuker is als het jou wordt voorgedaan in plaats van voorgedraaid.

'De basis voor een normale ontwikkeling van jongeren is dat ze opgroeien in een veilige omgeving, zonder geweld in welke vorm dan ook.'

– Peter Adriaenssen, kinderpsychiater

Voor de klimstam~durf is een eigen Facebookpagina aangemaakt waarop de echte stoere meiden en jongens hun foto kunnen posten

www.facebook.com/klimstamdurf

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-7246